(נעיל) **במאן** דאמר אין בחומשו. ולמ"ד אין בו קשה וכן נמי איתותב לעיל: **וכי** עשו דבריהם כשל תורה. אע"ג דבכמה מקומות[ג] עשו אפי' יותר משל תורה היינו היכא דשייך לקנוס כדי לעשות סייג אבל הכא אפילו בתרומת מעשר ודאי לא הוה שייך למקנס חומש אם לא שאמרה תורה ולכך לא היה לקנוס כשל דמאי ומשני דה"ג עשו הולד ממזר אע"פ שאין סברא אלא משום דבאשת איש הולד ממזר:

ולא אמר בפני נכתב ונחתם. נכתב לא נקט אלא משום רננן דלר"מ אין צריך לומר נכתב[ד] דלמ"ר יהודה[ה] אומר היה ר"מ אפי' מצאו באשפה כשר:

וחכמים אומרים אין הולד ממזר. מדלא קאמרי רננן לא תלא דעדיפא טפי מכלל דסבירא להו דתלא אע"ג דאין הולד ממזר: **כיצד** יעשה. פירוש לרננן כיצד יעשה אם ניסת שלא יצטרך להוציא אי נמי לר"מ כיצד יעשה קודם שניסת ולא יצטרך גט אחר אבל אחר שניסת אין נראה לר"מ שיהיה שום תקנה:

יטלנו הימנה. ופ"ת ויאמר בפני נכתב ונחתם נעודנו בידה ומי תימא צריך לומר קודם נתינה האמר בפרק קמא דגיטין (דף ה. ושם) כגון שנתנו לה ולא הספיק לומר עד שנתחרש ויש לומר דצריך לומר אחר נתינה מיד שנתגרשה בעודם עסוקים באותו ענין:

כסף ע"מ נחשת. ופ"ת כיון דתנא דמתניתין כסף אפילו מדותק כ"ש כסף על נחשת דברי דאפי' בודאי מדותק שרי כדאמר בסמוך וי"ל איידי דתנא נחשת על פירות דפליגי בה רבי מאיר ורבנן תנא נמי כסף על נחשת דהוי נמי טבעא אפילו: **ויחזור** ויפדה. פרש"י כן צריך לעשות דבעינן ולרת הכסף כידך וחכמים אומרים אם ירצה יעלה הפירות עצמן ופריך דבודאי אסור כסף על נחשת אלא מדותק והכא גבי דמאי שרי וקשה לפירושו דמכמה מקומות ה"מ לאתויי דמצינו דמאי קל מודאי דבמסכת דמאי (פ"א מ"ב) תנן הדמאי אין בו חומש ואין בו ביעור ובמתני' תנן נמי מעשר שני מוסיף חומש ולא קתני של דמאי כדקתני גבי האוכל תרומת מעשר ועל חנם הביא מתני' דדמאי ודמעשר שני ומו מדקאמר מדותק אין שלא מדותק לא משמע דאאר המשנה אתיא ליה שפיר והלא עדיפא ה"מ למפרך דכסף על כסף אסור בודאי אפי' מדותק מדלא מתנה על אחד מן הסלעין ובדמאי שרי ומו מה שפירש דלפדות הפירות עדיף מלעלות אפכא משמע בכמה דוכתי בפ"ג דמעשר שני (מ"י) גבי לקוח בכסף מעשר שני שנטמא כו' אמר להם לא אם אמרתם כו' תאמר בלקוח שאינו נפדה טהור ברחוק מקום אלמא לקוח צריך להעלותו וכן בכמה דוכתי לכן נראה לפרש דלר"מ אם ירצה יחזור ויפדה הפירות ואכ"א דצריך להעלותו ופריך אמאי דשני שמואל דר"מ מחמיר בדמאי יותר מחכמים והכא מיקל טפי מחכמים אבל הא לא קשיא ליה אמאי מוסיף חומש בתרומת מעשר של דמאי בודאי ובפדיון לא מחמיר דדוקא באכילה שעשה עבירה מחמיר בדמאי כמו בודאי אבל בפדיון שאינו עושה עבירה לא החמירו והוצרך להביא מתניתין דמחללין כסף על נחשת מדותק דלא תימא כמו כן מיקל ר"מ בודאי וא"כ משנה הוא דמאי לודאי כמו בתרומת מעשר לכך מייתי דגבי ודאי אין מחללין כסף על נחשת שלא מדותק וא"כ קשה דהא מיקל בדמאי לגבי ודאי יותר מחכמים ואביי ס"ל בסמוך דשמא ר"מ מחמיר גבי מיתה בדמאי כודאי יותר מחכמים וגבי לאו לא מחמיר כמו בודאי ורבנן אע"ג דמחמרי גבי לאו גבי מיתה דתרומת מעשר של דמאי אין נראה להם לקנוס חומש כדפ"ל דאפילו בודאי לא היה לקנוס אם לא שאותה תורה ומיהו קשה דגרסינן במשנה במלתיה דר"מ ובלבד שיפדה הפירות וי"ל כך מחללין כסף על כסף אפילו לחזור ולפדות אותו הכסף על דבר אחר וכן נחשת על הפירות דומיא כמו שפירש כסף על כסף ובלבד שיהא פירוש בלבד שיהא דעתו מתחילה כשחלל נחשת על הפירות לחזור ולפדות הפירות אז מותר אבל אם היה אז דעתו להעלותם ונמלך לפדותן צריך להעלותן: לא

[א]לרבות פחות משוה פרוטה להישבון לקדש אין [ב]אבל להדיוט לא אלא אי אתמר הכי אתמר אמר רב קטינא [ג]אם הוזקקו בית דין לשוה פרוטה גומרין אפילו לפחות משוה פרוטה תחילת הדין בעינן פרוטה גמר דין לא בעינן פרוטה: **מתני'** חמשה חומשין הן אלו הן [ד]האוכל תרומה [ה]ותרומת מעשר [ו]ותרומת מעשר של דמאי [ז]והחלה [ח]והבכורים מוסיף חומש [ט]והפודה נטע רבעי [י]ומעשר שני שלו מוסיף חומש [יא]הפודה את הקדשו מוסיף חומש [יב]הנהנה שוה פרוטה מן הקדש מוסיף חומש [יג]והגוזל את חבירו שוה פרוטה ונשבע לו מוסיף חומש: **גמ'** אמר רבא קשיא ליה לר' אלעזר תרומת מעשר של דמאי וכי עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה אמר רב נחמן אמר שמואל הא מני ר"מ היא דאמר [יד]עשו חכמים חיזוק לדבריהם כשל תורה דתניא [טו]המביא גט ממדינת הים נתנו לה ולא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם יוציא והולד ממזר דברי ר"מ וחכ"א [טז]אין הולד ממזר [יז]כיצד יעשה יטלנו ממנה ויחזור ויתננו לה בפני שנים ויאמר לה בפני נכתב ובפני נחתם ולרבי מאיר משום דלא אמר לה בפני נכתב ובפני נחתם יוציא והולד ממזר אין ר"מ לטעמיה דאמר רב המנונא משמיה דעולא [יח]אומר היה ר' מאיר כל המשנה ממטבע שטבעו חכמים בגיטין יוציא והולד ממזר מתיב רב ששת [יט]מחללין אותו כסף על כסף נחושת על נחושת כסף על נחושת ונחושת על הפירות ויחזור ויפדה את הפירות דברי רבי מאיר וחכ"א [כ]יעלו פירות ויאכלו בירושלים ומי מחללינן כסף על נחושת והא תנן [כא]סלע של מעשר שני ושל חולין שנתערבו מביא בסלע מעות ואומר כל מקום שישנה סלע של מעשר שני מחוללת על מעות הללו ובורר את היפה שבהן ומחללו עליה מפני הפירות. ויעלה הכסף לירושלים דכתיב (דברים יד) ולרת הכסף: **וא"כ יעלו פירות ויאכלו בירושלים.** ולא הזקיקוהו לכך לחזור ולחללן ואם רוצה מעלה הפירות עצמן דהקילו בו: **ומי מחללינן כו'.** מסקנא דמיומתא דאותיב רב ששת היא והכי קאמר שמעינו לר"מ דמיקל בפדיון דמאי לחללו כסף על כסף ועל נחושת ובמעשר ודאי מי מחללינן כי האי גוונא אפילו כסף על נחושת דדמי לפדיון והתנן כו': **שנטערבו.** ורוצה ליהנות בשל חולין: **מביא בסלע מעות.** נחושת. מביא בדמי סלע ואומר כל מקום כו' נמצאו שתיהן חולין והמעות מעשר: **ובורר את היפה שבהן.** ומחלל עליה המעות הללו ותהא היא מעשר והמעות והסלע השני חולין בברראשונה: מפני הפירות. ולרבות פחות משוה פרוטה לגמרן ריבויין: **אם הוזקקו בית דין לשוה פרוטה.** כגון מוכע לנתבע: **גומרין אפילו בפחות.** אם חזר השני ותבעו פחות משוה פרוטה קודם שעמדו ב"ד משם מזקקין לו: **מתני' האוכל תרומה.** בשוגג תרומה גדולה: **ותרומת מעשר.** מעשר מן המעשר: **ותרומת מעשר של דמאי.** שהלוקח מעם הארץ צריך להפרישם מספק. אבל תרומה גדולה של דמאי ליכא דלא מייבוהו חכמים להפרישם כדאמרי' בסוטה (דף מח.) לפי שאלא בכל גבול ארץ ישראל ודאה שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד אלמא זהירין היו בה: **מוסיף חומש.** דכל הני איקרו תרומה בתרומת מעשר כתיב (במדבר יח) והרמותם ממנו תרומת ה' בחלה כתיב (שם טו) חלה תרימו תרומה בבכורים כתיב (דברים יב) ותרומת ידך ואמר מר אלו בכורים (מכות ד' יח.) וכל הני חד ניעהו דמשם אחד הן נאין: **נטע רבעי.** מוסיף חומש בפדיונו דפדיון נטע רבעי קדש קדש גמר מממעשר בפ' שני דקדושין (דף נד:) גבי נטע רבעי כתיב קדש הלוליס[ב] וגבי מעשר כתיב כל מעשר הארץ מזרע הארץ וגו'[ג]) והני תרי נמי חד חשיב להו דמחד קרא נפקי דמומש בנטע רבעי לא כתיב אלא ממעשר ליף: **שלו.** דוקא נקט שאם חילל של אחרים אין מוסיף חומש אים ממעשרו כתיב (ויקרא כז): **הקדשו.** ולא של אחרים. המקדיש כתיב: **הנהנה.** בשוגג דמייב קרבן מעילה וחומש: **גמ' קשיא ליה לר"א.** משנתינו היתה קשה לר"א בן פדת: **עשו חכמים חיזוק.** להוסיף על תרומת מעשר של דמאי חומש שאין הפרשתו אלא מדבריהם: **המביא גט ממדינת הים.** לאשה שעשאו בעלה שליח להוליכו לגרש הלריכוהו לומר בפני נכתב ונחתם והתם[ד]) מפרש לפי שאין בקיאין לשמה[ה]) ואין עדים מצויין לקיימו: **יוציא.** מי שנשאה על ידי גט זה: **מחללין אותו.** גבי מעשר שני של דמאי קתני לה: **נחושת על הפירות.** ואפי' חוץ לירושלים: **ויחזור ויפדה את הפירות.** ויעלה הכסף לירושלים דכתיב (דברים יד) ולרת הכסף: **וא"כ יעלו פירות ויאכלו בירושלים.** ולא הזקיקוהו לכך לחזור ולחללן ואם רוצה מעלה הפירות עצמן דהקילו בו: **ומי מחללינן כו'.** מסקנא דמיומתא דאותיב רב ששת היא והכי קאמר שמעינו לר"מ דמיקל בפדיון דמאי לחללו כסף על כסף ועל נחושת ובמעשר ודאי מי מחללינן כי האי גוונא אפילו כסף על נחושת דדמי לפדיון והתנן כו': **שנטערבו.** ורוצה ליהנות בשל חולין: **מביא בסלע מעות.** נחושת. מביא בדמי סלע ואומר כל מקום כו' נמצאו שתיהן חולין והמעות מעשר: **ובורר את היפה שבהן.** ומחלל עליה המעות הללו ותהא היא מעשר והמעות והסלע השני חולין בברראשונה: מפני

מסורת הש"ס

א) מעילה יח., ב) כ"ק קנ., ג) [עירובין עז. וש"נ], ד) גיטין ה: פו., ה) [שם], ו) דמאי פ"א [מ"ב] עי' תו"ש שם, ז) מעשר שני פ"ב [מ"ז], ח) [ויקרא יט], ט) [ויקרא כז], י) [גיטין כ:], כ) הך וחלין ר"י מחלוקת כמו אי אין כי תרי טעמי ניטו. רש"ל, ל) [כתובות פג:], מ) [דש"ר נחמן בל"ל], נ) [כתובות פה. גיטין נ: כג. כו:].

מוסף רש"י

יוציא. מי שנשאה בגט זה (גיטין ה.). **משום דלא** אמר לה כו' יוציא. בתמיה והא גט כשר הוא יבמיני נכתב ונחתם אלא אמר הוי ולד ממזר (שם).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com